

Sosyoloji Öğretiminde “Yüz Numaralı Adam” Filminden Yararlanma

Gamze ASLAN¹

Gönderim Tarihi: 22.11.2021

Yayın Tarihi: 31.12.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Araştırmada ortaöğretimde sosyoloji öğretiminde daha kalıcı öğrenmeler elde edilebilmesi için toplumsal konulu filmlerden ders aracı olarak faydalanılabileceği ortaya konmuştur. Bu kapsamda Kemal Sunal'ın başrolünde oynadığı Yüz Numaralı Adam filminin sahneleri ile ortaöğretim sosyoloji dersi kazanımları ilişkilendirilmiştir. Araştırma kapsamında programdaki kazanımlar ile ilişkili olan 6 sahneye yer verilmiştir. Bu sahnelerde geçen diyaloglar aktarıldıktan sonra sosyoloji öğretim programındaki kazanımlardan hangi yönleri ile ilişkili oldukları açıklanmıştır. Yapılan bu açıklamalar sosyoloji öğretim programındaki ilgili kazanımların kendileri ve kazanım açıklamaları ön planda tutularak gerçekleştirilmiştir. Bu filmde incelenen sahnelerin önemli bir kısmı özellikle birey ve toplum ünitesinde yer alan rol, statü kavramları ile ilişkili olarak bulunmuştur. Araştırmanın sonunda bir etkinlik örneğine de yer verilmiştir. Bu sayede öğretmenlerin sosyoloji derslerinde bu tür etkinlikleri ne şekilde gerçekleştirebilecekleri de örneklendirilmiştir. Derslerde gerçekleştirilen bu tür etkinlikler öğrencilerin dikkatlerini derse çekmeleri ve kalıcı öğrenme elde edebilmeleri açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyoloji, Sinema, Film, Sosyoloji Öğretimi, Öğretim Programı

Using the Man File From the Man in Sociology Teaching

Abstract

In the research, it has been revealed that social-themed films can be used as a lesson tool in order to obtain more permanent learning in sociology teaching in secondary education. In this context, the scenes of the movie Yüz Numaralı Adam, starring Kemal Sunal were associated with the achievements of secondary school sociology lessons. Within the scope of the research, 6 scenes related to the achievements in the program were included. After the dialogues in these scenes were conveyed, it was explained which aspects of them were related to the achievements in the sociology curriculum. These explanations were made by prioritizing the relevant acquisitions in the sociology curriculum themselves and the outcome explanations. A significant part of the scenes examined in this movie were found to be related to the concepts of role and status, especially in the individual and society unit. An example of an activity is also included at the end of the study. In this way, it has been exemplified how teachers can perform such activities in sociology classes. Such activities carried out in the lessons are important in terms of attracting the attention of the students to the lesson and obtaining permanent learning.

Keywords: Sociology, Cinema, Film, Teaching Sociology, Curriculum

¹ Sorumlu Yazar : Gamze Aslan, Doktor Ülke Türkiye e-posta: gamzeaslan38@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8057-5522>

Giriş

Sosyoloji, insanı toplum içerisinde ekonomik, siyasi, kültürel vb. birçok bakımdan ele alan bir bilim dalıdır. Sosyoloji eğitimi de bireylerin aile, kültür, ekonomi, siyaset vb. gibi alanlarda bilgi sahibi olmalarını hedeflemektedir.

Sosyolojinin gelişim aşamaları incelendiğinde bilim olma sürecinde ilk olarak felsefeden ayrıldığı görülmektedir. Bu kapsamda sosyolojideki ilk bilimsel yaklaşım pozitivism olmuştur. Pozitivizmin bilgi üretmedeki sorunları ve eleştirilerinden yola çıkılarak yorumlayıcı paradigma ve eleştirel paradigma ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı sosyolojide pozitivist, yorumlayıcı ve eleştirel paradigmlar yerine göre kullanılmaya başlamıştır (Bayhan, 2015:257).

Sosyoloji eğitiminde bireylere eleştirel ve çok yönlü düşünebilme yeteneğinin kazandırılması da hedeflenmektedir. Böylece bireylerin olayları her yönüyle ele alıp bir bütün olarak değerlendirme yapmaları sağlanmaktadır.

Sosyoloji en genel anlamda toplumsal sistemlerin gelişim ve işleyişlerini yöneten yasaları ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda sosyoloji toplumsal fenomenleri gözlemleyip betimleyerek tutarlı bir kavramsal şema içinde açıklamayı hedeflemektedir (Banoğlu ve Baş, 2012:33).

Sosyoloji insan ilişkilerinin bilimsel açıdan incelenmesidir (Fichter, 1994:1). İnsan sosyal bir varlıktır. Dolayısıyla aile, siyaset, ekonomi vb. bütün kurumlarda insan ilişkileri sosyoloji bünyesinde ele alınıp incelenmektedir.

Sosyal bir varlık olan insanın sosyoloji eğitimi alması da önem arz etmektedir. Sosyoloji eğitimi bireyin aile, ekonomi, siyaset vb. gibi alanlarda bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır.

Sosyoloji dersinin öğretim programlarında yerini alması II. Meşrutiyet döneminde gerçekleşmiştir (Biçer, 2010:195). Türkiye’de gerçekleştirilen ilk sosyoloji öğretimi ise 1911’de Selanik İttihat ve Terakki İdadisinde Ziya Gökalp’in içtimaiyat derslerini vermesidir (Zabun ve Berber, 2013:66).

Günümüzde okullardaki sosyoloji eğitimi ise 2009 yılında oluşturulan sosyoloji öğretim programı çerçevesinde gerçekleşmektedir. Bu kapsamda kültür, aile, ekonomi, siyaset vb. alanlar ile ilgili eğitim verilmektedir.

Sosyoloji öğretimi bireylerin toplumsal hayatta eleştirel düşünmeyi ve sorgulamayı öğrenerek sosyolojik sorunların analiz edilmesini sağlamaktadır (MEB, 2009:9). Toplumsal bir varlık olan insanın içerisinde yaşadığı toplumun kültürel, ekonomik vb. her türlü yapısını öğrenmesi de sosyoloji eğitimi ile sağlanabilmektedir.

Özellikle kültür eğitiminin sağlanması sosyoloji eğitimi ile mümkün olmaktadır. Her toplumun kültürel yapısı farklıdır. Türk kültür yapısının bireylere kazandırılması ve nesilden nesle aktarılmasında sosyoloji eğitimi de oldukça önemli bir rol oynamaktadır.

Sosyoloji eğitiminde öğrencilerin derste etkin katılımının sağlanması için güncel ders etkinliklerine yer verilmesi gerekmektedir. Bunun yanında konu ile ilgili olan hikâye, film, şiir, resim vb. gibi unsurlardan yararlanılması da kalıcı öğrenmede etkili olmaktadır.

Öğrenciler okuduklarının %10’unu, işittiklerinin %20’sini, gördüklerinin %30’unu, hem görüp hem duyduklarının %50’sini öğrenmektedir. Bunun yanında hem görme hem işitme hem de söylediklerinin %80’ini, görme, işitme, dokunma ve söylediklerinin ise %90’ını öğrenmektedir (Demircioğlu, 2007:78). Öğrenmenin kalıcı olabilmesi için konuyla ilgili filmlerden yararlanılması daha etkilidir.

Sosyoloji ve sinema arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Film çözümlemeleri yapılırken felsefe, siyaset bilimi, psikoloji gibi farklı sosyal bilim dallarının yanı sıra sosyoloji bilimine de başvurulmaktadır. Filmlerde konu edinilen olaylar üzerine düşünmek için birbirinden farklı alanlarda bilgi sahibi olmak gerekmektedir. Sosyoloji ilmi de bu alanlardan en önemli olanıdır (Çayırıcıoğlu, 2014:1). Ayrıca film çözümlemelerinde felsefe, siyaset, psikoloji ve sosyolojinin yanı sıra aile, ekonomi, din, kültür vb. alanlardan da yararlanılmaktadır.

Ders aracı olarak kullanılması planlanan filmlerin öğrenme konusu ile ilgili olması gerekmektedir. Bunun yanında öğrenmeyi teşvik edici olmasına ve öğrenci motivasyonunu da güçlendirici olmasına dikkat edilmelidir (Moskovich ve Sharf, 2012:56).

Filmlerde insan ilişkileri ve olaylar açığa çıkan duyguları dramatize etmektedir. Aynı zamanda filmler sosyal koşulları resmederken izleyicinin kişisel koşul ve hassasiyetlerine de dokunmaktadırlar (Çayırıcıoğlu, 2014:54-55).

Sinema, hikâye anlatımlarının görsel ve işitsel versiyonudur. Filmler duygu ve kavramların aktarılmasında da temel oluşturmaktadır (Blasco, 2015:2). Yapılan her film kendi toplumunun yapısından izler taşımaktadır. Filmler aracılığıyla izleyiciler, toplumsal yapı, kültür vb. konularda da bilgi sahibi olmaktadır.

Filmlerin toplumsallaştırma açısından iki önemli özelliği bulunmaktadır. Bu özelliklerden ilki, filmde yer alan ses, görüntü, hareket unsurlarının bir arada kullanılmasıyla beraber çok fazla bilginin aynı anda aktarılmasıdır. İkincisi ise filmlerin sosyal olguları ve düşünceleri gerçek anlamları ile aktarabilecek bir nitelikte olmasıdır. Öyle ki bir ders kitabındaki metin bir filmdeki sahne kadar öğrencide etki bırakmayabilir. Çünkü filmlerde ses ve görüntü birlikte kullanılmaktadır. Böylece öğrencinin birden fazla duyusuna hitap edilmektedir. Filmlerde soyut bilgiler tüm unsurlarıyla bir bütün içinde eksiksiz olarak canlandırılarak gerçek hayata dönüştürülmektedir (Birkök, 2008:3).

Türk sinema filmlerinde sosyoloji ile ilişkili olan birçok film bulunmaktadır. Özellikle Kemal Sunal'ın rol aldığı filmlerde toplumsal olaylar komedi bağlamında ele alınmıştır. Bu sayede izleyenleri güldürürken düşündürülen yapıtlar ortaya çıkmıştır. Kemal Sunal filmleri ile ilgili yapılan araştırmalardan biri Aslan (2019)'ın yapmış olduğu “sosyoloji öğretiminde üçkağıtçı filminden yararlanma” çalışmasıdır. Bu araştırmada ele alınan Kemal Sunal filmindeki sahneler ile sosyoloji öğretim programındaki kazanımlar incelenmiştir. Kazanımlar uygun olan sahneler ile eşleştirilmiştir. Koluvaçık ve Kula Demir (2018)'in “Türk sinemasında değişen öğretmen temsili” adlı çalışmalarında ise Kemal Sunal'ın “Öğretmen” adlı filminden yararlanılmıştır. Abalı (2015) ise “Kemal Sunal filmlerinin folklorik işlevleri” adlı araştırmasında, Kemal Sunal filmlerini inceleyerek ve filmlerden çeşitli örnekler vererek sınıflamalara yer vermiştir.

Bu araştırmada bu kapsamda “Yüz Numaralı Adam” filmindeki sahneler ile sosyoloji öğretim programındaki kazanımlar ilişkilendirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada ortaöğretim sosyoloji dersinin öğrenciler tarafından kalıcı öğrenmelerinin sağlanabilmesi için toplumsal konulu filmlerden yararlanılabileceği gösterilmek istenmiştir. Bu kapsamda Kemal Sunal'ın başrolünde oynadığı “Yüz Numaralı Adam” filminden yararlanılmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme yöntemi, araştırılmak istenen olgu ya da olaylar ile ilgili bilgileri içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman inceleme yönteminde, veri olarak kullanılması hedeflenen materyallerin araştırma problemi ile de yakından ilgili olmasına dikkat edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016:189-190). Araştırma kapsamında konu ile ilgili olan kitap, makale ve Yüz Numaralı Adam filminden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Sosyoloji öğretim programındaki kazanımlar ile “Yüz Numaralı Adam” filminin sahneleri ilişkilendirilmiştir.

Yüz Numaralı Adam Filminin Sosyoloji Öğretim Programı Kazanım ve Açıklamaları Doğrultusundaki Analizi

Sosyoloji dersi öğretim programının “Birey ve Toplum” ünitesinin 10. kazanımı “Toplumsal konum, statü ve rol kavramları arasında ilişki kurar.” (MEB, 2009:24) şeklindedir. “Yüz Numaralı Adam” filminde konu ile ilgili olan sahneler şu şekildedir: (Seden, 1978).

Kahvehanede çayları dağıtmakla görevli çalışan yanlışlıkla çayları müşterilerin üzerine döker.

İşveren: Bundan sonra gözünü aç. Yevmiyenden keseceğim.

Şaban: Kızma be usta. Döke döke öğreneceğiz bu işi.

Çaylar yine dökülür.

İşveren: Bak bu son oğlum. Hele bir dök. Kırarım kafanı.

Çaylar yine dökülür ve çalışan işten kovulur.

Bu sahnede işveren kişinin çalışanına hitap şekli dikkat çekmektedir. Öyle ki işveren kişi çalışanı hata yaptığı için maaşından keseceğini söylemektedir. Aynı zamanda çalışan kişiye karşı dili de ağırdır. Aynı zamanda bu sahne çalışan ve işverenin toplumsal konumu, statüsü ve rolü ile ilgili örnek olan bir sahnedir. Öyle ki çalışanın görevleri arasında çay dağıtmak vardır. Ayrıca kazanımın açıklamalar bölümünde statüyü belirleyen ölçütlerin vurgulanması gerektiği ifade edilmiştir. Bu sahne işveren ve çalışanın toplumsal statüsü ile ilgili de örnek oluşturmaktadır.

Baba: Ne haber iş buldun mu ha?

Şaban: Öyle teklifler alıyorum ki baba duysan şaşarsın vallaha.

Baba: Yok canım bütün işin yalan dolan.

Anne: Bey çok günahına giriyorsun evladımın.

Şaban: Şu nimet çarpsın ki iş arıyorum gece gündüz. Bir sürü işe de giriyorum. Giriyorum ama bir şeyler oluyor olmuyor.

Bu sahnede 10. kazanım ile ilişkilendirilebilir. Öyle ki kazanımın açıklamalar bölümünde verilmiş ve kazanılmış statülerin vurgulanması gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda sahnede Şaban adlı karaktere verilen statü ailenin oğlu konumunda bulunmasıdır. Diğer yandan Şaban'ın babası iş bulup bulmadığını sorgularken aynı zamanda toplumda kazanılmış bir statü elde edemediğini de sorgulamaktadır.

A: Bütün şehri senin afişlerinle donatacağım. Basına, televizyona, sinemaya gireceksin. Halkın kahramanı, sevgilisi olacaksın. Tüm sevgilerini verecekler sana.

Şaban: İş de verecekler mi?

A: İş ben sana veriyorum, benim yanımda çalışacaksın. Tamam mı? Anladın mı?

Bu sahnede sosyoloji öğretim programındaki 10. kazanım ile ilişkilendirilebilir. Öyle ki bu sahnede kazanılmış statü örneklendirilmektedir.

Sosyoloji dersi öğretim programının “Toplumsal Kurumlar” ünitesinde yer alan 44. kazanımı “Farklı toplumlardaki aile yapısı ile Türk aile yapısını karşılaştırır.” (MEB, 2009:34) şeklindedir. “Yüz Numaralı Adam” filminde konu ile ilişkilendirilen sahne ise şu şekildedir: (Seden, 1978).

Baba: Hayrola Hayri Efendi.

Hayri: Söyle Şaban'a bir daha Zeynep'in yanında görmeyeyim.

Baba: Bizim Şaban mı?

Hayri: Yok, Beşiktaş'ın sol açığı Şaban. Bizim öyle işsiz güçsüz serseriye verecek kızımız yok.

Bu sahnede aile kurumu oluşturulurken bir takım kriterlerin etkili olduğu anlatılmaktadır. Öyle ki evlilik kurumunun ekonomik temellere de dayandığı belirtilmektedir. İlgili kazanımın açıklamalar bölümünde ailenin yapısı, kuruluşu, sürekliliği ve akraba arası ilişkiler kapsamında karşılaştırılacağı ifade edilmektedir. Bu kapsamda ailenin kurulmasında etkili olan ekonomik unsur bu sahne ile örneklendirilebilir.

Sosyoloji dersi öğretim programı “Birey ve Toplum” ünitesinde yer alan 14. kazanım “Sosyal sapmanın nedenlerini araştırır.” (MEB, 2009:24) şeklindedir. Yüz Numaralı Adam filminde konu ile ilişkilendirilen sahne ise şu şekildedir: (Seden, 1978).

Muhabir: Babanız ne iş yapar?

Şaban: Sütçü. İki ineği var. Günde otuz litre süt alıyor, yüz litre satıyor.

Muhabir: Anlamadım. Otuz üretiyor, yüz satıyor. Nasıl Oluyor?

Şaban: Su kesilmezse bal gibi oluyor. (Gülme sesleri)

Şaban: Yok ağabeyler, yok hiç alkışlanacak şey değil. Bakın. Bizim mahallenin başında köşede papağan Rüştü'nün benzin istasyonu var. Benzine su katıyor. Demin bahsettim. Kasap Hayri var ya ete neler katıyor neler. Bakkal Hacı Rüstem var. Hacı oldu. Dalavereciliği bırakır dedik, şimdi her şeye bir şeyler katıyor. Hava gazını açıyorsun içine hava katmışlar. İlaç alıyorsun, kireç katmışlar.

Şaban: Ben derim ki karşılıklı olarak saygılı olalım haklarımıza.

Bu sahnede Şaban karakteri bazı sosyal sapma davranışlarını anlatmaktadır. İlgili kazanımın açıklamalar bölümünde olumsuz sapma türlerinin örneklendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda bu sahnede anlatılanlar derste kullanıldığında öğrencilerde daha kalıcı öğrenme gerçekleştirilebilmektedir.

Sosyoloji dersi öğretim programının “Toplumsal Kurumlar” ünitesinde yer alan 54. kazanımı “Toplumsal yaşamda ekonominin temel öğelerini fark eder.” (MEB, 2009:38) şeklindedir. “Yüz Numaralı Adam” filminde konu ile ilgili olan sahne ise şu şekildedir: (Seden, 1978).

A: Müşterimiz olan üç holdingi temsil ediyoruz biz. Kesinlikle memnun değiliz reklamlarınızdan.

B: Ülkenin bütün şöhretlerini, yıldızlarını hizmetinize sunuyoruz. Daha ne yapabilirim?

A: Yıldız dediklerinizin şöhret dediklerinizin halkın karşısına çıkıp mallarımızı methetmesi hiç inandırıcı olmuyor. Gecede yüz bin lira alan falan şarkıcı hanım, elinde konserve tenekesi ben her yemekte falan marka dolma yerim diyor. Kimi aldatıyorsunuz siz?

54. kazanımın açıklamalar bölümünde birey ve toplum hayatı açısından üretim ve tüketim alışkanlıklarına değinilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda reklam vb. faaliyetlerin tüketim alışkanlıklarına etkisinin de vurgulanması gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda sahnede bir reklam firması ile üreticinin konuşmalarına değinilmiştir. Burada reklam filmlerinin etkili olabilmesi için inandırıcılığının yüksek olması gerektiğine değinilmiştir. Öyle ki etkili bir reklam filmi ile birlikte ürünün satışında da artış yaşanabileceği bilinmektedir. Ancak reklam filmi inandırıcılıktan uzak ve ürünü yeterince iyi tanıtmadığı takdirde beklenen satışın gerçekleşmediği açıklanmaktadır. Bu durumda da üretim tüketimden fazla olmakta ve zarar edilmektedir. Ekonominin temel öğeleri üretim, tüketim kavramlarıdır. Reklam da üretimde sürekliliği sağlayan önemli bir etmendir.

Sonuç

İnsan sosyal bir varlıktır. Aile, ekonomi, siyaset vb. gibi kurumlar bütün insanların yaşam koşullarını etkilemektedir. Bundan dolayıdır ki insanların yaşadıkları toplumun kültürlerini ve toplumsal yapısını öğrenmesi önemlidir. Sosyoloji öğretimi de bireylerin toplumsal yapıyı öğrenmelerinde yardımcı olmaktadır.

Ülkemizde sosyoloji öğretimi ortaöğretim kurumlarında verilmektedir. Bu kapsamda öğretim programına uygun ders kitabı ile sosyoloji öğretimi gerçekleştirilmektedir. Yapılandırmacı öğretim anlayışına göre bireylerin ezbere öğretimden ziyade kalıcı öğrenme elde edebilmeleri hedeflenmektedir. Bu kapsamda dersler ile ilgili olan şiir, hikâye, resim, roman vb. gibi kaynaklardan yararlanılması öğrenmenin kalıcılığını da artıran unsurlardandır.

Etkili ders araçları öğrencilerin derse karşı dikkatlerini çekmek için de önemlidir. Bu sayede ders boyunca öğrencilerin derse ve konuya odaklanmaları da sağlanmaktadır. Bu kapsamda sosyoloji

dersinin öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması için onlara derste içinde yaşadıkları toplumdan örnekler verilmesi etkili ders anlatımını sağlayacaktır (Aslan, 2019:113).

Derslerde etkili öğretim araçlarına yer verilmesi öğrencilerin derse etkin katılımını sağlamaları bakımından önem arz etmektedir. Bunun yanında ekili ders araçları bireyde kalıcı öğrenmenin elde edilmesini de sağlamaktadır. Filmler sosyoloji dersinde kullanılabilir olan etkili ders araçlarındandır.

Filmler ile bireylere insan hayatında önemli olan ümit, cesaret, sevgi, sadakat, korku vb. gibi duygulara da yer verilmektedir. Bu soyut duyguların bir ders kitabında verilmesi filmlerdeki kadar etkili olmamaktadır (Birkök, 2008:3). Bundan dolayı filmler etkili ders aracı olarak kullanılabilir.

Bu çalışmada Kemal Sunal'ın başrolde olduğu "Yüz Numaralı Adam" filminin sahneleri incelenmiştir. Bu kapsamda filmin sahnelerinden sosyoloji öğretim programındaki kazanımlar ile ilişkili olan sahneler eşleştirilmiştir. Bu eşleştirme sosyoloji öğretim programındaki kazanımlar ve kazanım açıklamalarından yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca filmdeki sahnelerin kazanımlarla hangi yönden ilgili oldukları da açıklanmıştır.

Sosyoloji dersi gibi diğer derslerde de bu tür (şiir, film, hikaye vb.) yararlanılması dersi daha zevkli hale getirip öğrencilerde kalıcı öğrenmelerin elde edilmesini sağlamaya yardımcıdır. Bu konu ile ilgili yapılmış olan farklı çalışmalar da mevcuttur. Sosyoloji, psikoloji, tarih, İngilizce derslerinde de filmlerden yararlanılabileceğini örneklendirmiş olan çalışmalar mevcuttur.

Demircioğlu (2007) konuyla ilgili olarak tarih eğitiminde filmlerin yeri ve öneminden bahsetmiştir. Özellikle tarihi konuların yaşandığı dönem koşullarının dikkate alınarak incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bundan dolayı tarih konulu filmlerin etkililiği üzerinde durmuştur. İşcan (2007) yabancı dil olarak Türkçe eğitimi gerçekleştirilirken kültür aktarımı olarak filmlerden yararlanılması ile ilgili bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada yabancılara Türkçe eğitimi verilirken filmlerden yararlanmanın kültür aktarımının sağlanmasında da etkili olduğu belirtilmiştir.

Moskovich ve Sharf (2012) sosyoloji dersinde aktif öğrenme aracı olarak filmlerden yararlanılması ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Russell (2012) ise ortaöğretim sosyal bilgiler öğretmenlerinin film kullanımına ilişkin bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada öğretmenlerin eğitimde kullanılmak için filmleri seçerken nelere dikkat ettiklerinin tespiti gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Blasco vd. (2015) filmlerle gerçekleştirilen eğitimlerin öğretme becerilerini geliştirmesi ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Ayrıca çalışmada ders aracı olarak kullanılan filmlerin öğrencilerdeki yansımaları ele alınmıştır.

Manav'ın (2016) ortaöğretim psikoloji dersinde Nasreddin Hoca fıkralarından yararlanılması ile ilgili bir çalışması bulunmaktadır. Bunun yanında Manav ve Zabun'un (2017) sosyoloji öğretiminde Nasreddin Hoca fıkralarından yararlanılması ile ilgili çalışmaları mevcuttur. Ayrıca Baki ve Karakuş'un (2014) Türkçe öğretiminde fıkra türünün önemi ile ilgili bir çalışması vardır. Diğer yandan Öztürk (2007) coğrafya öğretiminde edebi metinlerin kullanılması ile ilgili araştırma yapmıştır. Aladağ ve Karaman (2018) değer eğitiminde kısa filmlerden yararlanılması ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada konuyla ilgili de bir örneğe de yer verilmiştir. Yılmaz ve Zengin (2019) eğitim materyali olarak ele aldıkları "Canım Kardeşim" filminin sosyal hizmet eğitiminde kullanılması ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada bu film ile sosyal hizmet eğitiminde kullanılabilir öğeler ele alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak gerçekleştirilmiş olan diğer çalışmalar da bu çalışmanın sonuçlarına paralel olarak etkili öğretimde film, hikâye vb. unsurlardan yararlanılmasının öğretimde etkinliği artırdığını göstermektedir.

Yapılandırmacı eğitim anlayışı çerçevesinde öğrencilerin yaş, öğretim düzeyi ve ders konuları göz önüne alınarak derslerde gerçekleştirilen etkinlikler kalıcı öğrenme oranını artırmaya yardımcı olacaktır. Gerçekleştirilecek olan bu etkinliklerin ilgili derslerin öğretim programları ile uygun olmasına da dikkat edilmesine gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

Tablo 1.Etkinlik Örneği

STATÜ NEDİR?	
Ders	Sosyoloji
Sınıf	11
Yaklaşık Süre	Bir Ders Saati
Ünite	Birey ve Toplum
Kazanım	Toplumsal konum, statü ve rol kavramları arasında ilişki kurar (MEB, 2009, s.
Kaynak	Yüz Numaralı Adam Filmi

SÜREÇ

Öncelikle öğretmen, öğrencilere rol, statü vb. gibi kelimelerin zihinlerinde ne anlam ifade ettiğini sorar. Verilen cevaplardan hareketle öğretmen 10. kazanım ile ilişkilendirilmiş olan sahneleri öğrencilere izletir.

Öğrencilere şu sorular yöneltilir:

1. Bu sahnelerde Şaban karakterinin statüsü nelerdir?
2. Bu statülerin yapmakla yükümlü olduğu rol nedir?
3. Çevrenizdeki statü ve rol modellere örnek veriniz.
4. Statü sahibi yapmakla yükümlü olduğu rolü uygulamazsa ne gibi sonuçlar ortaya çıkabilir?

Öğrencilerin verdikleri cevaplardan hareketle öğrenmede yanlış olan bilgiler düzeltilir. Toplumsal konum, statü ve rol arasındaki ilişki açıklanır.

Kaynakça

- Abalı, İ. (2015). Kemal Sunal filmlerinin folklorik işlevleri, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, sayı 38, 227-237.
- Aladağ, E. Karaman, B. (2018). Değer eğitiminde kısa filmlerden yararlanma, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 360-377.
- Aslan, G. (2019). *Sosyoloji öğretiminde üçkağıtçı filminden yararlanma*, Felsefe Grubu Eğitimi Üzerine Yazılar, Ed. Faruk Manav, Ankara:Pegem Akademi.
- Baki, Y. Karakuş, N. (2014). Fıkra türünün eğitimdeki yeri ve türkçe ders kitaplarındaki kullanılabilirliği, *Tarih Okulu Dergisi*, 7(17), 785-812.
- Banoğlu, K. Baş, Y. (2012). Sosyoloji dersi öğrenci algılarının derse verilen önem, Sosyal Kazanım ve Öğrenme Ortamı Boyutları Açısından İncelenmesi, *Eğitim ve Bilim* 37(164), 31-44.
- Bayhan, V. (2015). Eğitim sosyolojisinin uygulama alanında yeni bir model: okul sosyoloğu ve görevleri, *Sosyoloji Dergisi*, 3. dizi, 30. sayı, 255-274.
- Bıçer, B. (2010). Türkiye’de cumhuriyet öncesi dönemde türk okulları ile amerikan kolejlerinde felsefe grubu derslerinin öğretimi (1839-1922), *ZfWT Journal of World of Turks*, 2(3), 195-211.
- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı:sinema filmleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-12.
- Blasco, P. G. (2015). Education through movies: improving teaching skills and fostering reflection among students and teachers, *Journal for Learning Through the Arts*, 11(1), 1-18.
- Çayırıcıoğlu, D. (2014). *Sosyolojide sinema filmlerinin eğitsel araç olarak kullanılması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1-134.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih öğretiminde filmlerin yeri ve önemi, *BİLİG*, sayı 42, 77-93.
- Fichter, J. (1994). *Sosyoloji nedir?*, çev. Nilgün Çelebi, Ankara:Attila Kitabevi.

- İşcan, A. (2017). Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak filmlerden yararlanma, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*, sayı 58, 437-452.
- Koluçak, İ. Kula Demir, N. (2018). Türk sinemasında değişen öğretmen temsili, *1st International CICMS Conference Proceedings e-book, 4-5 Mayıs Kuşadası*, 265-277.
- Manav, F. (2016). Nasreddin hoca fıkraları ile ortaöğretimde psikoloji öğretimi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(36), 324-338.
- Manav, F. Zabun, B. (2017). Ortaöğretim sosyoloji öğretiminde nasreddin hoca fıkralarından yararlanma, *Turkish Studies*, 12(28), 557-576.
- Moskovich, Y. Sharf, S. (2012), Using films as a tool for active learning in teaching sociology, *The Journal of Effective Teaching*, vol 12, no 1, pp. 53-63.
- MEB, (2009). *Ortaöğretim sosyoloji dersi öğretim programı*, <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2019930144835783Sosyoloji%20Dersi%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1.pdf> adresinden erişildi.
- Öztürk, Ç. (2007). Coğrafya öğretiminde edebi metinlerin kullanımı, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2007), 70-78.
- Russell, W. B. (2012). Teaching with film: a research study of secondary social studies teachers use of film, *Journal of Social Studies Education Research*, 3(1), pp. 1-14.
- Seden, O. F. (Yönetmen), (1978). Yüz numaralı adam filmi, <https://www.youtube.com/watch?v=Z7oLqdR2zIA> adresinden erişilmiştir.
- Yılmaz, Ç. Zengin, O. (2019). Bir eğitim materyali olarak “canım kardeşim” filminin sosyal hizmet eğitiminde kullanımı, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 18, sayı 70, 667-674.
- Zabun, B. Berber, Ş. (2013). *İdeolojik sosyoloji öğretimi: halk fırkası programı doğrultusunda yazılan ilk ders kitabı(Necmeddin Sadak)*, Uluslararası Katılımlı VII. Ulusal Sosyoloji Kongresi Yeni Toplumsal Yapılanmalar: Geçişler, Kesişmeler, Sapmalar Bildiri Kitabı I, 65-72.